

Zahak

Zahak och hans fader

Under kung Jamshids tid, levde i Arabien en gudfruktig och folkvänlig kung vid namn Merdas. Han styrde vist och rättrådigt. Av världens rikedomar ägde han tusen hästar, tusen getter och tusen mjölkande får. Merdas tvekade aldrig att dela med sig och bjöd alltid frikostigt de behövande på mjölk och förnödenheter.

Merdas hade en son som hette Zahak. Till skillnad från sin far var sonen dumdristig, vresig och ondsint. Djävulen, Ahriman, som sedan tidernas begynnelse alltid varit förtrogen med de onda själarna var så också med Zahak.

En dag uppenbarade sig djävulen för Zahak, förklädd till en godhjärtad man. Han förde många tillmötesgående och vackra ord på tal och vann Zahaks förtroende. Försäkrad om sitt inflytande över Zahak sade djävulen till honom: "Om du ger mig löfte om att du alltid ska lyda mig kommer jag att göra dig till världens lyckligaste människa."

Zahak lovade djävulen att följa hans tillsägelser till punkt och pricka.

Glad över den lyckliga utgången fortsatte djävulen: "Ingen

annan än du är värdig att vara härskare. Din far är till åren kommen och har blivit oredig i huvudet. Hans dagars sol är på väg ned. Det vore inte mer än rätt att röja honom ur vägen och överta tronen.”

Ängsligt svarade Zahak: ”Att döda sin egen far är ingen god gärning. Glöm detta och ge mig ett annat råd.”

Djävulen invände: ”Jag ser att du är klenmodig som en gasell. Svor du inte en ed på att vara mig hörsam? Beslutsamma män bryter aldrig sina löften.”

Den onde Ahriman fortsatte envist att prata om att röja Merdas ur vägen. Han tecknade en ljus och lockande framtid för Zahak och till slut gav Zahak vika och lät sig övertygas.

Zahak frågade: ”Hur ska det ske?”

Nöjd med resultatet sade djävulen: ”Jag verkställer det som ska göras och om ett par dagar kommer du att bestiga kungatronen och ta din faders plats.”

I Merdas palats fanns det en stor och vacker trädgård. Kungen brukade stiga upp tidigt på morgonen och gå till trädgården. Där tvättade han sig varje dag i en källa, tog på sig rena kläder och satte sig till bön.

Djävulen Ahriman gick till trädgården och grävde en grop på kungens väg och täckte över den med grenar och torrt gräs.

Följande dag när Merdas följde sina morgonrutiner föll han ned i gropan och dog omedelbart av fallet.

Och det var så det gick till när Zahak tillträdde tronen efter sin fader och övertog arabernas kungakrona.

Glad över framgången i sina planer sade djävulen till Zahak: ”Ser du hur jag utan problem har fört dig till makten? Om du fortsätter att lyda mig kommer du att lägga hela världen under dig. Allt från de vilda och tama djuren, flygfäna och fiskarna. Alla kommer att underkasta sig dig.”

Efter en tid besökte djävulen Zahaks hov förklädd till en vältalig och vacker ung man. Han hälsade och hyllade Zahak och kysste marken framför hans fötter. Sedan sade han: "Jag är en erfaren kock. Om Kungen går med på att nyttja mina tjänster kommer jag varje dag att tillreda nya goda maträtter."

Detta behagade Zahak och han gav det kungliga kökets nycklar till djävulen.

Vid denna tid åt fattiga såväl som rika människor växter och grönsaker. Att döda djur var en stor synd. Men för att fresta Zahak till ett leverne skilt från det människorna kände och för att bibehålla sin makt över honom införde Ahriman dödandet av djur.

Den första dagen lagade han en välsmakande rätt gjord på äggula. Dagen därpå tillagade han en gryta med kött av rapphöna och fasan. På den tredje dagen dukade han fram kyckling och lamm.

De välsmakande maträtterna förnöjde arabernas kung så till den grad att han sade till djävulen: "Jag vill tacka dig för din kulinariska konst. Vad är din högsta önskan?"

Djävulen svarade: "Jag har en stor önskan som jag avslöjar nu när kungen har befallt mig. Jag anhåller om att få kyssa kungens skuldror och gnida mina ögon mot dem."

Ovetande djävulens avsikter svarade Zahak: "Må ditt namn bli högt uppburet av folket. Låt din vilja ske."

Djävulen Ahriman gick då fram till Zahak, kysste hans skuldror och gned sina ögon mot dem. Sedan försvann han ur Zahaks syn. Strax växte två svarta ormar fram ur Zahaks skuldror, på de ställen där djävulen rört med sina läppar.

Skräckslagen tog Zahak fram svärdet och högg av de bägge ormarna. Men de växte omedelbart ut igen.

Zahak kallade till sig alla läkare i landet för att råda bot på sitt sällsamma lidande. Läkarna kom med förslag om olika behand-

lingsmetoder men ingen av kurerna lyckades.

Då uppenbarade sig djävulen återigen vid Zahaks hov, denna gång förklädd till läkare. För kungen förklarade han: "Att hugga bort ormarna gör ingen verkan. Du måste mata dem med unga människors hjärnor. Denna föda kommer med tiden att göra slut på ormarna."

Djävulens avsikt var att urholka landet på unga krafter. För de ungas tappra hjärtan är mer benägna att strida mot ondskan.

Jamshids sista dagar

I riket Iran hade Jamshid suttit på tronen i 350 år. En dag av alla dessa dagar kallade Jamshid till sig alla stamhövdingar, adelsmän och lärda män och höll tal för dem.

Uppblåst av stoltheten som stigit honom åt huvudet sade han: "Det är tack vare mig, en kung vars berömmelse överträffar alla tidigare kungar, och tack vare mina förtjänster som konsten och vetenskapen finns till. Världen rättar sig efter mig. Allt som ni har av mat och kläder har ni fått av mig. Det lugn som råder i riket, det har ni tack vare mig. Det vore inte mer än rätt att kalla mig för världens skapare."

Högmodet hade gjort Jamshid otacksam. Han hade vänt Gud, Ahura Mazda, ryggen och Gud såg nu till att orons svarta moln drog över Jamshids rike. Krigarna och folket vände sig emot honom och i varje hörn av riket reste sig en ledare till uppror. Efter ett tag sökte sig rikets alla fältherrar till arabernas land för de hade hört att där regerade en mäktig och modig kung. De gick i förbund med Zahak och utnämnde honom till det iranska rikets kung.

I sin förtvivlan trodde de att under Zahaks styre skulle friden

åter råda i Iran. Vad de inte visste var att man mister sitt liv likväl om man flyr från skorpionen som om man söker skydd hos draken.

Med en jättelik här sammansatt av både araber och iranier anföll Zahak Iran, besegrade Jamshid och tog över hans krona.

Jamshid flydde sin väg och levde i hundra år undangömd i misär och obestånd. Det stränga ödet lagade dock så att Zahak till slut fångade honom. Zahak bragte honom om livet och Jamshids liv kom sålunda till sitt slut efter 700 år.

Zahak tusen år vid makten

Zahaks tid vid makten räknades till tusen år. Under hans tid utplånades allt vad de visa och kunniga hade åstadkommit och riket styrdes av enfaldiga och obildade människor. Konsten förtrampades och svartkonsten hyllades. Sanning och rättfärdighet fick lämna plats åt ondska och lumpenhet.

Zahak förde Shahrnaz och Arnavaz, Jamshids döttrar, till sitt palats och med hjälp av trollkarlar fick han dem att leva ett liv i synd. Kung Zahaks kammarherre tvingade varje kväll två unga män till palatset där han lät döda dem och tillaga kungens kvällsmat av deras hjärnor. Ingen vågade yppa ett ord till trots. Alla var rädda för att mista sina liv. Förutom Ahura Mazda hade de ingen att vända sig till.

Ferejdon

Zahak hade fyrtio år kvar vid makten. En natt drömde han om att

tre hjältar tog sig in i palatset. Den yngste bar en enorm spikklubba med ett oxhuvud. Han kastade sig över Zahak, tog honom till fånga och släpade honom med sig till Damavandtoppen där han fjättrade honom.

Uppskakad av den hemska drömmen vaknade Zahak med ett skri som väckte Arnavaz och Shahrnaz. De frågade honom: "Vår Kung, vad var det för en skräckinjagande dröm som fick din kropp att skaka och darra i ditt eget palats?"

"Det var en ryslig dröm", svarade Zahak. "Om jag berättar den för er kommer ni också att känna er bedrövade."

"Låt oss höra", insisterade Arnavaz. "Vi kanske kan tänka ut en lösning. Det finns inget som inte går att råda bot på."

Zahak kände sig bättre till mods av systrarnas trösterika ord och berättade om de tre hjältarna som uppsökt honom i drömmen.

Efter att ha hört Zahaks kval tog Arnavaz åter till orda och sade: "Min härskare, du är kung över sju riken, ditt sigill fastställer lagen i hela universum. Kalla hit alla visa män, trollkarlar och präster och rådgör med dem."

Då solen likt en lykta lyste upp den korpsvarta natten hörsammade Zahak Arnavaz förslag. Några dagar senare samlades alla som kunde tänkas kasta klarhetens ljus över mardrömmen. Zahak berättade om sina drömsyner för dem.

När Zahak talat färdigt sänkte sig tystnaden i hovsalen och färgen försvann från de närvarandes läppar och ansikten. Prästerna höll rådslag med varandra och sade: "Om vi tyder drömmen och berättar det som komma skall låter Zahak döda oss allihop. Och om vi väljer tystnaden riskerar vi ändå våra liv".

Tre dagar gick och ingen tordes uttala sig om saken. På den fjärde dagen blev Zahak otålig och hotade prästerna: "Antingen talar ni om vad ni har erfarit eller så låter jag hänga er varenda en."

Med hårt slutna läppar sänkte prästerna sina huvuden. Bland dem fanns det dock en man som var visare och djärvare än alla andra. Han tog till slut till orda och sade: "Höge härskare, förr eller senare kommer alla att gå hädan. Du kommer också att lämna jordelivet. Glöm stoltheten och kärleken till dig själv och låt bli att ofreda folket. Före din tid har det funnits många härskare och det kommer många till efter dig. Även om du skulle vara ett berg av järn kommer tiden att bryta ned dig. Din tid har kommit till ända och ödet har bestämt att en annan ska att ta din plats. Han har ännu inte sett dagens ljus. Men döpt till Ferejdon kommer han en dag att bli en mäktig hjälte. Med en spikklubba prydd med oxhuvud kommer han att ge dig ett slag i huvudet och störta dig från makten."

"Vad har jag gjort för ont mot denne man?" utbrast Zahak. "Varför hyser han fiendskap mot mig?"

Prästen förklarade: "Om du tänker efter inser du att ingen människa utan anledning blir någon annans fiende. När Ferejdon är ett litet barn kommer hans far Abtin att dödas av dina män som gör föda av hans hjärna åt dina ormar. Gossebarnet Ferejdon kommer då att omhändertas av en kviga som också dödas på din befallning."

En förskräckt Zahak föll av sin kungatron och sjönk medvetlös ned på golvet. Den sluge prästen passade på och flydde sin kos, rädd som han var för följderna av sina avslöjanden.

När Zahak kände sig bättre skickade han sina ryttare till landets alla hörn för att leta rätt på Abtin och föra honom till hovet.

Tiden gick och när Ferejdon föddes hade sägnen om honom redan spridit sig över hela landet. För att vilseföra Zahaks spioner förflyttade sig den förföljde Abtin med jämna mellanrum. Han hade dock ödet emot sig och blev till sist infångad. Slagen i bojor förde Zahaks ryttare honom till hovet där han senare blev dödad och hans hjärna blev mat åt Zahaks svarta ormar.

När Faranak, Ferejdons mor, hörde den bistra nyheten tog hon Ferejdon med sig och sökte sig till en äng. Många kor och däribland den lovprisade kvigan hade sin hemvist där. Gråtande berättade Faranak om sitt öde och bad vakten: "Jag besvär dig vid vår Gud Ahura Mazda, den obefläckade, att gömma och ta hand om mitt barn."

Vakten åttlydde Faranaks böner och försäkrade henne om att uppfostra Ferejdon som sin egen son och att nära honom med kvigans mjölk. Men oron satt kvar som en tagg i Faranaks hjärta. Rädd för Zahaks ryttare som ständigt var på jakt efter gossebarnet Ferejdon besökte Faranak tre år senare sitt barns tillflyktsort och hämtade Ferejdon. Efter många vedermödor tog hon sig till bergkedjan Alborz sluttningar och lämnade Ferejdon där hos en högsint äldre man.

När Ferejdon fyllde sexton år kom han ned från berget och sökte upp sin mor. Han bad henne: "Berätta för mig vem min far är och från vilken ätt jag härstammar."

En sorgsen Faranak berättade: "Abtin, den frie mannen, Irans plågade hjälte, var av Tahmores ätt. Han var vis, harmlös, lyhörd och from och kämpade mot demoniska makter. Min make och din far blev fångad av Zahak som bragte honom om livet och gjorde föda av hans hjärna åt sina ormar."

Vredgad över Zahaks orätt mot fadern sade Ferejdon: "Det är under jakten som lejonet blir modigt och flinkt. Tiden är nu kommen för mig att ta till svärd och med hjälp av Gud göra revolt mot Zahak."

"Det är ett farofyllt äventyr", svarade Faranak. "Zahak har många krigare. Se inte på världen med en ung människas ögon. Var inte berusad av stolthet. Tänk på följderna och glöm inte mina råd."

Moderns kloka ord gjorde Ferejdon tankfull och han gav sig tid att fundera ut en plan.

Järnsmeden Kaves berättelse

Orolig över Ferejdons siade ankomst var Zahak ständigt upprörd. Han höll en dag audiens för alla stamhövdingar och präster.

För de närvarande förkunnade han: "Ärade och lärda män, ni vet alla att jag har en edsvuren storfiende. Av de visa har jag hört att man inte får underskatta sin motståndare. Därför har jag bestämt mig för att samla en armé bestående av människor, demoner och feer. Ni måste avge era vittnesmål om att jag alltid gått den rätta vägen och att jag alltid talat sanningen. Ni ska bevittna mina dygder."

Rädda för den illasinnade Zahak skrev alla under proklamationen. Men i samma ögonblick hördes ett missnöjt rop i salen. Det var smeden Kave som hade kommit till hovet för att framlägga en vädjan för sin oskyldigt fängslade son.

Zahak beordrade honom att komma fram och frågade vem han var och vad anledningen till uppståndelsen var.

Den rättvisetörstande Kave steg fram och sade: "Jag är en enkel järnsmed, oskyldig och harmlös. Mycket ont som jag har fått utstå är förorsakat av dig. Mina söner har fått sätta livet till för dina ormars skull. Nu har du fängslat den ende son jag har kvar. Du är kung och även om du har en drakes skepnad är det din uppgift att skipa rättvisa. Låt bli att döda min son och återlämna honom till mig."

Häpen och förbryllad över Kaves mod gav Zahak order om att befria hans son. Sedan vände han sig till Kave och sade fordrande: "Du får också såsom alla andra bära vittnesmål om min rättfärdighet och skriva under kungörelsen."

När Kave hade läst brevet vände han sig åt rikets förnämna män som var samlade i hovsalen och utbrast: "Ve er, demoners följeslagare. Er tid har sett sitt slut. Varför har ni underkastat er denne orättvise man? Har ni helt lämnat sanningens väg för att

göra denne demonkung till viljes?”

Kave rev sönder brevet och trampade på det. Sedan tog han sin son i handen och lämnade palatset.

Utanför palatset samlade sig folket kring Kave. Nyheten om hans djärva dåd vid hovet hade nått envar. Ute på gator och torg var människor eld och lågor. Omringad av den uppeggade folkmassan tog Kave fram skinnet som han brukade fästa runt bröstet när han arbetade. Han trädde det på spetsen av en lans och lyfte upp det som en fana. Sedan gav han sig iväg för att söka upp Ferejdon. Han åtföljdes av en stor skara män.

Glad och upprymd tog Ferejdon emot de revolterande. Han prydde lädertrasan med diverse smycken, spände fast sitt bälte om livet och gick till sin mor och sade: ”Nu är jag rustad för striden. Be Ahura Mazda att stå mig bi”.

Faranak fällde många tårar och åkallade Gud: ”O, du den barmhärtige! Jag överlämnar Ferejdon åt dig. Låt inte ondskan åsamka honom någon skada. Var honom behjälplig.”

Ferejdon kallade till sig sina bröder, Kianoush och Shadkam. Han skickade dem till smedernas länga i basaren för att skaffa honom en klubba. Smederna satte genast igång och smide en klubba prydd med ett oxhuvud. Det tog inte lång tid innan smederna kunde leverera klubban till Ferejdon och han återgäldade deras arbete med mycket silver och guld. Därefter höjde Ferejdon upp armarna och bad Gud om att få nyttja klubban i striden mot ondskan.

Ferejdons strid med Zahak

I den lyckobringande månaden Khordad gav sig Ferejdon av för

att gå till attack mot arabernas land. Många elefanter och oxar lastade med förnödenheter skickade han i förväg. När Ferejdon nådde Arvand Rod bad han färjelägetts väktare att skaffa fram en båt åt honom. Rädd för Zahaks hämnd svarade vakten: "Du måste ha tillstånd, styrkt med Zahaks sigill, för att få färdas över floden."

Ilksen över detta svar och orädd för den strida strömmen sporrade Ferejdon sin snabba häst och korsade floden. Alla hans krigare följde hans exempel och kom oskadda till flodens andra sida.

Ferejdon och hans följe fortsatte sin marsch i många dagar tills de närmade sig Jerusalem, Zahaks huvudstad. På slätten som låg utanför staden såg de stridslustna ryttarna i nattens mörker ett palats som lyste upp sin omgivning som Jupiter på natthimlen. Ferejdon förstod att den ståtliga byggnaden som reste sig högt till skyarna måste vara Zahaks palats. Han manade sina krigare: "Det finns ingen tid att spilla. Vi får omedelbart gå till attack och överraska fienden om vi inte vill möta svårt motstånd."

Inom loppet av några få minuter blev palatset omringat. Åsynen av Ferejdon och hans tappra män satte skräck i väktarna. De lade benen på ryggen och skingrades åt alla håll.

Med sin klubba slog Ferejdon ihjäl alla trollkarlar och demoner som Zahak lejt som tjänare. När striden var över satte han sig på Zahaks tron. Han beordrade att Jamshids döttrar skulle hämtas fram. De lät tvätta sig rena från synd och rensa sina själar från mörkrets krafter. Åter lärde de sig att gå den högstes väg.

Zahak var bortrest och i sin frånvaro hade han anlitat vaktens befälhavare Kondro för att värna om hans palats och skatter. När Kondro hörde nyheten om Ferejdons övertagande av palatset skyndade han sig till Ferejdon, kysste golvet framför honom och lyckönskade honom.

Ferejdon tog vänligt emot honom och gav honom order om

att duka ett kungligt bord och bjuda in alla visa och nobla män i riket. Allehanda maträtter och drycker i överflöd serverades gästerna och festligheterna pågick till sent på natten. När samlingen upplöstes satte sig Kondro på en snabb häst och red till Zahak. Han berättade vad han hade hört och sett utan att undanhålla en enda detalj.

Förargad över de bittra ord som han hörde röt Zahak åt Kondro: "Vad hade du och dina krigare för er? Varför bjöd ni inte på värdigt motstånd?"

Besvärad över situationen svarade Kondro: "Din lycka har vänt. Din tid är över. Från ärans höjder har du ramlat ned till fördärvets avgrunder."

Beklämd och modfälld över motgången samlade Zahak sina demoner och sina kämpar och begav sig mot sin belägrade stad.

När Zahaks motattack blev känd anslöt sig många av stadens invånare till Ferejdons armé. Det kom också bud från de heliga männen i eldtemplet där de gav sitt stöd till Ferejdon. Häftiga strider utkämpades på gator och torg och till och med på hus-taken. Många krigare och demoner ur Zahaks armé fälldes med pilar och svärd.

Zahak själv tog sig via en hemlig gång till palatsets tak där han gömde sig. Men åsynen av Ferejdon som satt på tronen i förtroligt samspråk med Jamshids döttrar kom blodet i hans ådror att koka.

Zahak firade sig ned från taket för att med sitt svärd sticka ned Ferejdon och Jamshids döttrar. Men i samma ögonblick som hans fötter nådde golvet fick Ferejdon syn på honom. Han reste sig hastigt och de började kämpa man mot man. Striden blev lång. Till slut flög Ferejdon på Zahak och slog till honom med sin klubba. Det var ett kraftigt slag som krossade Zahaks hjälm och han sjönk medvetlös ned på golvet.

Ferejdon var i färd med att ge Zahak en sista stöt då en ängel

uppenbarade sig för honom och sade: "Döda inte Zahak ty hans liv har ännu inte kommit till sin ända. För honom till berget och sätt honom i kedjor där."

Ferejdon band Zahaks händer med ett snöre av lejonskinn. Och när segern över Zahaks bundsförvanter var fullkomlig samlade han stadens invånare och förkunnade: "Envar måste sysselsätta sig med ett yrke. En måste vara krigare och en annan köpman och en tredje hantverkare. Annars rubbas ordningen och världen blir kaotisk."

Folket hyllade honom och jublade över rättvisans seger över ondskan. Utan att göra orätt mot någon lämnade Ferejdons armé staden och förde Zahak med sig i fångenskap.

Ferejdon lät föra Zahak till berget Damavand där han fjättrades i en grotta vars ände inte kunde ses.

Ferejdons femhundra år vid makten

Under kung Ferejdons regeringstid var det lugnt och fridfullt i hela det vidsträckta riket. Samtliga hans undersåtar lade ned sin själ på att arbeta hårt och riket och folkets rikedomar växte ständigt. Alla levde i välmåga. Vid femtio års ålder var Ferejdon fader till tre söner: Selm, Tor och Iraj. Ferejdon delade upp sitt stora rike i tre delar. Bysans tilldelades Selm, Kina och Toran förlänades Tor och kungatronen i Iran gavs åt Iraj.

År lades till år, Ferejdon blev gammal. Hans livs vår övergick till höst och ungdomens krafter sinade.

Missnöjd med sin lott skrev Selm en dag till sin bror Tor: "Vi är tre bröder, Jag är äldst och Iraj yngst. Varför har då vår far gjort Iraj till kung över Iran och Jemen, dessa välmående och

förmögna riken. Det är orättvisst mot oss och vi måste hitta en utväg.”

När Tor läst brevet blev han fundersam och missnöjet tog även honom i besittning. Till sin bror skrev han: ”Vår far har narrat oss. Vi måste ta saken i egna händer och kräva vår rätt.”

De två ondsinta bröderna skickade ett sändebud till sin far. Meddelandet löd: ”Du har inte behandlat dina söner rättvist. Om du inte ändrar beslutet så att vi blir nöjda kommer vi att anfälla Iran.”

När sändebudet anlände till Ferejdons hov togs han emot med alla hederstecken. Ferejdon var glad och frågade ivrigt efter sina söner och deras leverne.

Sändebudet sänkte huvudet och sade: ”Du vise Kung, var inte vred på mig. Jag är bärare av ett oförskämt budskap som jag med sorg överlämnar.”

Ferejdon blev mycket bestört över sina söners onda ord. Han sände tillbaka budet med ett meddelande: ”Djävulen Ahriman, har fått er på avvägar. Ni kommer att få lida för era ogärningar. Den som säljer sin broder för jord bör kallas odåga och ogärningsman. Världen har varit skådeplats för många härskare som ställt och styrt. Den vise låter sig aldrig att luras av djävulen. Frukta Ahura Mazda, den ende domaren, och gör inget som inte är skaparen till viljes.”

Sändebudet återvände till Selm och Tor och berättade vad Ferejdon sagt.

Ferejdon kallade till sig Iraj och berättade om hans bröders uppsåt. Utan att låta brödernas budskap bekomma honom sade Iraj: ”Min store Kung och fader, det goda och det onda kommer och går som det rinnande vattnet. Kung eller tiggare, alla omfamnar i slutändan den kalla jorden. Varför ska vi låta sorgen ta över? Vi bör odla kärlek och vänskap. Stora män har aldrig ägnat sig åt onda ting. Om jag får ditt medgivande kommer jag

omedelbart att bege mig till mina bröder. Obeväpnad och ensam, utan min här, ska jag försöka vinna deras förtroende och få dem på bättre tankar.”

”Du är en god son”, svarade Ferejdon Iraj. ”Men ingen bör offra sig i ett krig av dumhet. Du skall dock ändå få din vilja igenom.”

Ferejdons söners strid

Iraj gjorde sig redo för avfärd och Ferejdon skrev ett brev till Tor och Selm. Först hälsade och prisade han Ahura Mazda, skaparen, och sedan manade han sina söner till att hänge sina hjärtan åt vänskap och sämja.

Vidare skrev han: ”Iraj är er lillebror. Ni har rensat era hjärtan från kärleken till honom. Iraj önskar att få möta er och kommer för att besöka er. Att behandla de unga väl är ett tecken på storhet. Välkomna honom, bemöt honom värdigt och sänd honom iväg med tillbörliga hedersbetygelser när han återvänder.”

Då Iraj var hos sina bröder fick Selm och Tors män för första gången lära känna honom. De fann honom intagande, älskvärd och sannerligen värdig kungakronan. Irajs namn färdades över alla krigares läppar.

Ilskan över Irajs popularitet fyllde Selms hjärta. Han sade till Tor: ”Våra män tar inte blicken från Iraj. Om han stannar kvar kommer krigarna att vända sig mot oss och kröna honom till kung. Vi måste röja honom ur vägen.”

Oroliga och mörka tankar hindrade Selm och Tor från att sova den natten. När dagen grydde gick Iraj leende och godtroget till sina bröder. Tor och Selm hade avlägsnat både kärleken och skammen från sina hjärtan och skrek argt till Iraj: ”Du är yngre

än oss. Varför har du stulit kungakronan från oss? Hur kommer det sig har Ferejdon gjort dig till kung över Iran? Vilka egenskaper har du som har gett dig förmånen att samla guld och skatter? Varför skickade han oss, som är äldre och visare än du, till Bysans, Toran och Kina?"

Iraj svarade lågmält och bedjande: "Jag vill varken ha Iran, Bysans eller Kina. Inte heller önskar jag vara kung."

Sedan fortsatte han och sade: "Jag vet att även om jag når himla-valvets höjder kommer den kalla jorden att vara min slutliga bostad. Jag behöver vare sig tronen eller kronan. Jag överlämnar allt till er. Ni ska veta att jag inte förebrår er någonting."

Tor som inte kunde tygla sin vrede reste sig hastigt. Han lyfte guldstolen som han satt på och gick hotfullt mot Iraj med stolen lyft över huvudet.

Förvånad över sin brors vredesutbrott sade Iraj: "Skäms du inte inför Ahura Mazda, den sanne välgöraren? Slå inte ihjäl mig ty livets outgrundliga gång kommer inte att förlåta dig."

Men Irajs ord gjorde ingen verkan på den onde Tor. Han stack Iraj i magen med en giftig dolk och högg sedan av honom huvudet.

Ferejdon väntade ivrigt på Irajs hemkomst. När tiden närmade sig lät han pryda staden och befallde de offentliga utroparna att meddela när Iraj närmade sig staden.

Förberedelserna avbröts då det plötsligt blåste upp en häftig storm. Luften fylldes av damm som skymde sikten. Oron grep tag i allas hjärtan. När man åter kunde se klart fick alla se en häst ledd av en man i sorgdräkt och lastad med en guldkista.

När mannen kom fram till Ferejdon började han riva sönder sina kläder och beklagade sig högt över händelserna vid Selm och Tors hov. Chockad och stum tog Ferejdon bort silkesskyttet som täckte kistan. Vid åsynen av Irajs avhuggna huvud föll Fe-

rejdon avsvimmad ned på marken. Hovmännen och fältherrarna slöt en ring kring kistan och fällde bittra tårar. Krigarna rev sönder sina kläder och strödde jord över sina huvuden.

När Ferejdon vaknat upp befallde han att stadens byggnader och hästar skulle kläs i svart. Tiden efter Irajs död gick långsamt. Den tomma tronen påminde hela tiden Ferejdon om den älskade sonens frånvaro.

I sin förtvivlan bad den otröstlige Ferejdon många gånger till Ahura Mazda: "O Gud, du rättvise domare. Tänk på min son, som oskyldigt dödats, och kasta mörka skuggor över de skyldigas dagar."

Ferejdon grät så mycket i sin oändliga sorg att hans tårar kunde ha vattnat växterna. Ljuset i hans ögon förvandlades till mörker och hans syn grumlades. Han stötte ifrån sig alla livets fröjder och bekvämligheter. Marken blev hans bädd och jorden hans kudde.

Manuchehrs födelse

När det hade gått ett tag meddelades Ferejdon den goda nyheten att Mah Afarid, Irajs änka, var havande. Ferejdon lugnade sig något och hoppades att barnet skulle hämnas Iraj när han vuxit upp.

Sedan flera månvarv hade passerat gav Mah Afarid liv åt ett flickebarn. Hon växte upp i överflöd och ingenting saknades henne. När hon blivit en vacker kvinna gifte Ferejdon bort henne med Pashang. Efter ett år fick det nygifta paret ett barn. Översteprästen förde barnet till Ferejdon och sade: "Se på gossebarnet. Han är Iraj upp i dagen. Hans ansikte, hår och kropp liknar morfaderns."

Överlycklig lovordade Ferejdon Ahura Mazda och glädjen gav honom synen tillbaka. Han döpte barnet till Manuchehr och lät honom gå i lära under hela sin uppväxt. När Manuchehr nådde vuxen ålder kallade Ferejdon till sig alla adelsmän och stormän i landet. I deras närvaro gjorde Ferejdon Manuchehr till tronarvinge och bad alla att lyda och hörsamma den blivande kungen.

Manuchehrs hämnd

När Selm och Tor hörde om Manuchehrs hjältebragder och om hans otaliga krigare slog rädslan läger i deras själar. De tänkte att deras enda utväg var att be om förlåtelse för sitt illdåd. Därför skickade en slug och vis man som sändebud till Ferejdons hov.

När sändebudet kom till Iran fick han audiens hos kungen. Han hyllade kungen och sade: "Selm och Tor är ångerfulla. De ber kung Ferejdon att sända Manuchehr till dem så att de kan underkasta sig honom. De vill skänka honom allt guld och silver de äger."

Misstänksamt svarade Ferejdon: "Säg åt dessa orena själar att jag genomskådar deras list. De har för avsikt att döda Manuchehr på samma sätt som de dödade Iraj. Meddela dem att Manuchehr en dag kommer att utkräva sin morfaders hämnd."

Budbäraren skyndade sig tillbaka till Selm och Tor och berättade vad han hade sett och hört.

Ferejdons orubbliga svar fick orons frön att gro i Selm och Tors hjärtan. Selm sade till Tor: "Nu finns det ingen annan utväg än krig. Vi får inte låta denne yngling vinna."

Från Kina, Toran och Bysans samlade de båda bröderna en väldig armé och satte kurs mot Iran. Manuchehr gjorde sig också redo för strid.

Arméerna möttes i en häftig strid och hjältar krigade man mot man. Många tappra mäns blod flöt och kom stridsfältet att på håll se ut som täckt av röda tulpaner.

Så gick den första dagen. Manucehrs armé hade övertagit. Selm och Tor såg sin sista utväg i att ta Manucehrs armé med överraskning. Manucehrs spejare fick dock reda på detta. När nattens mörker sänkte sig gick Tors armé till anfall men fann Manucehrs män redo för strid. Det var för sent att dra sig tillbaka.

Manucehr mötte Tor och stötte ned honom från hästen med sin lans. Därefter avlägsnade han Tors huvud från kroppen och bjöd de vilda djuren på en festmåltid.

Efter sin seger skrev Manucehr till Ferejdon: "Vi kom till Toran för att söka hämnd. Häftiga strider utkämpades, dagtid såväl som nattetid. Min lans genomborrade Tors rustning och jag lyfte ned honom från hans häst."

När Selm fick reda på Tors öde fruktade han för sitt liv. I sin förtvivlan övervägde han att retirera och söka skydd i den svårintagliga borg som låg bakom fronten. Omringad av vallgravar höjde sig borgens torn mot skyarna. Gharen, en av Manucehrs skickliga fältherrar, blev underrättad om Selms plan. Han föreslog Manucehr att inta borgen innan Selm nådde dit.

Med Tors ring i sin ägo, red Manucehr i sällskap med Gharen och andra hjältar till borgen. Framme vid porten visade Manucehr Tors ring för vakterna och sade sig vara befäl över Tors förtrupper. Vakterna lät sig luras. På natten hissade Gharen en fana på borgens mur som signalerade att de hade tagit sig in oskadada.

På morgonen gick den storslagne hjälten Shiroi och de andra hjältarna till attack mot borgen medan Gharen och hans hjältar dödade vakterna och öppnade porten inifrån. Fram på dagen föll borgen i Manucehrs och hans hjältars hand.

Då Selm omsider anlände till borgen fann han den så gott som

jämnad med marken. Knappt hade han hämtat sig ifrån chocken förrän Manuchehrs armé anföll honom bakifrån. Striden varade inte länge. Selms överrumplade krigare skingrades och flydde och Selm dräptes av Manuchehr.

Bland Selms trupper fanns en vis och värtalig man. Han valdes ut och skickades till Manuchehr för att föra den besegrade arméns talan.

Till Manuchehr sade han: "Många av oss är boskapsskötare och lantbrukare. Mot vår vilja har vi tvingats att följa med och strida för Selm. Vi är utleda på krig och underkastar oss er. Gör vad du önskar med oss. Vi lyder er."

Manuchehr benådade de besegrade krigarna och sade: "Idag är rättvisans dag. Stridens tid är över."

Männen i Selms armé brast alla ut i jubelrop och kastade sina vapen och rustningar framför Manuchehrs fötter.

Manuchehr sände Shiroy att hämta alla dyrbarheter som fanns i borgen. Sedan begav de sig glada och muntra mot Iran. Väl hemma skänkte Manuchehr, på Ferejdons inrådan, alla krigsbyten till sina krigare.

Till slut kom den dag då Ferejdon gick ur tiden. Manuchehr och de andra hjältarna begravde honom efter tidens seder och traditioner. Alla var försänkta i sorg och nämnde Ferejdons namn med vördnad. Hela tiden påminde man sig om hans rättvisa behandling av sina undersåtar.

Efter Ferejdons bortgång kröntes Manuchehr till kung. Han hyllades av alla hjältar och de slöt förbund med honom. Till den nye kungens ära ordnades stora gästabud.

Vid ett passande tillfälle under festligheterna reste sig hjälten Sam och talade till Manuchehr med orden: "Jag har av de församlade hjältarna här valts till att tala. Din uppgift är nu att sitta på tronen och vår är att utkämpa landets strider för dig."